

De Zwaan

Anti-pestprotocol/ Sociaal veiligheidsprotocol

HOE GAAN WE MET ELKAAR OM OP DALTONSCHOOL DE ZWAAN
VERSIE JANUARI 2023

Inhoud

Inleiding	pagina 2
De kanjertraining	pagina 3
Plagen of pesten	pagina 5
Preventie	pagina 7
Internet en sociale media	pagina 7
Rol van de ouders	pagina 8
Rol van de leerkracht	pagina 8
Rol van de school	pagina 9
Grensoverschrijdend gedrag	pagina 10
Samenvattend	pagina 11

Inleiding

Op Daltonschool de Zwaan vinden we het belangrijk dat elk kind zich veilig voelt. Dit is de basis waaruit een leerling zich kan ontwikkelen. Pesten heeft een negatieve invloed op het welbevinden van een leerling en staat een goede ontwikkeling in de weg. Daarom proberen wij pestgedrag te voorkomen en leren we leerlingen respect voor elkaar te hebben, om zo een klimaat te creëren, waarin de leerlingen zich harmonieus en op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de school en op het schoolplein.

In dit protocol hebben wij vastgelegd hoe wij op een oplossingsgerichte aanpak het pestgedrag van kinderen benaderen. We willen snel en zo adequaat mogelijk handelen. Daarbij houden we een oplossing voor ogen die alle partijen zo veel mogelijk recht doet. Om die reden is het belangrijk dat ouders en leerkrachten samenwerken.

Alle leerkrachten van de Zwaan hebben de Kanjertraining gevolgd en het certificaat behaald of zijn bezig dit te behalen. Dit houdt in dat alle leerkrachten het ongewenste gedrag op dezelfde manier zullen benaderen en de Kanjer-aanpak zullen hanteren.

Door te werken met de Kanjermethode werken wij aan:

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

Daar waar ouder(s)staat, kan ook als verzorger(s) gelezen worden.

De kanjertraining

Om kennis en vaardigheden aan te leren over onze omgangsnormen gebruiken wij de methode van de kanjertraining. De kanjertraining heeft vijf uitgangspunten waar de kinderen zich aan houden.

Dit spreken we af:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas (We werken samen)
- Niemand lacht uit (We hebben plezier)
- Niemand blijft zielig (We doen mee)

Om gedrag duidelijk te maken gebruiken wij de 'smileyposter'. Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden hoe jij je gedraagt, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf, meester en jouw ouders, dan gaan we dat niet doen op school. Je blijft fatsoenlijk en je laat je gedrag niet bepalen door jouw uitdager(s): "Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes."

Wij leren kinderen hoe ze moeten reageren wanneer ze naar gedrag tegenkomen. In de zogenoemde 'pestposters' is te zien hoe je met zo'n situatie om moet gaan.

1. Wil je ermee stoppen? Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
2. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?
3. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas, je laat je niet bepalen door vervelend gedrag van een ander en je gedraagt je als de witte pet.
4. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje en doe iets gezelligs. Op die manier kom je meestal van pesters af.
5. Zorg ervoor dat jezelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
6. Stopt het niet? Weten jij en jouw maatje geen oplossing? Dan stap je naar de juf of meester toe.

Plagen of pesten

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Pesten is systematisch, herhaald en langdurig iemand lastigvallen met de bedoeling de ander pijn te doen. Dit kan zijn door een of meerdere leerlingen. De ander is altijd dezelfde persoon. Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen pester en het slachtoffer.

Plagen daarentegen is van korte duur. Het richt zich niet elke keer op dezelfde persoon en omdat er geen machtsverschil is kan de ander terugplagen.

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten.

Daarom weet een leerkracht zelden zelf precies wat er zich precies afspeelt tussen de leerlingen onderling. De leerkracht zal dit moeten horen van de leerlingen zelf. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Verschil tussen pesten en plagen

Het is een vraag die vaak wordt gesteld: wat is het verschil tussen pesten en plagen? Het antwoord op die vraag is niet eenvoudig, want het onderscheid tussen plagen en pesten is soms moeilijk te maken. Over het algemeen vindt plagen incidenteel plaats en zijn bij plagen beide partijen aan elkaar gewaagd of zelfs vrienden van elkaar. Bij pesten ligt dat anders.

De belangrijke verschillen tussen pesten en plagen zijn:

- Pesten gebeurt met opzet;
- Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon (stelselmatig), plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen;
- Bij pesten is er sprake van ongelijkheid (in macht, kracht of sociale status), bij plagen is die ongelijkheid niet of veel minder aanwezig en zijn kinderen ongeveer even sterk.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. De reactie van leeftijdgenoten

op de pester helpt bij het in stand houden van het pesten. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen.

We zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen, leerkrachten en de ouder(s)/verzorger(s). De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna de regels worden vastgesteld. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of niet het gewenste resultaat oplevert kan de vertrouwenspersoon worden geraadpleegd.

Onze vertrouwenspersonen zijn: Brenda van Leeuwen en Sanne Heijma.

Voor leerlingen moet duidelijk zijn dat wanneer je een leerkracht inschakelt als je pesten signaleert, hij of zij niet klikt. Leerlingen hebben ook een verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij leerkrachten aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer op school. Zowel de school als het gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. De school heeft een anti-pest coördinator en is een aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en de leerkrachten van de school. Zij kan een begeleidende rol hebben in het aanpakken/bestrijden en preventie van eventueel pestgedrag.

Onze anti-pest coördinator is: Sanne Heijma

Preventie

Op Daltonschool de Zwaan vinden we het belangrijk dat elk kind zich welkom voelt. Dat doen wij door een stabiele omgeving te bieden waarin leerlingen zich veilig voelen en met plezier naar school gaat. Er is aandacht voor het sociaal-emotioneel leren door gebruik te maken van de methode kanjertraining. Na de zomer- en kerstvakantie wordt er extra aandacht besteed aan groepsvorming. Dit worden de Gouden- en Zilveren weken genoemd. Ook doet de Zwaan jaarlijks mee aan de 'Week tegen het pesten', om extra aandacht te besteden aan dit onderwerp. Daarnaast worden de kinderen geleerd hoe om te gaan met verschillende peestsituaties. Hiervoor gebruiken wij de pestposter om de verschillende situaties uit te spelen.

Om leerlingen te monitoren gebruiken we verschillende soorten leerlingvolgsystemen, zoals KIIJK (groep 1/2) en KANVAS (groep 3 t/m 8). Binnen het KANVAS zijn er vragenlijsten die leerkrachten en leerlingen invullen om het welbevinden en de sociale veiligheid te monitoren.

Op school hebben we een anti-pest coördinator en een vertrouwenspersoon aanwezig waar leerlingen, leerkrachten en ouders terecht kunnen.

Tot slot hebben we dit pestprotocol en het veiligheidsbeleid waarin vermeld staat hoe wij de veiligheid op school waarborgen en hoe te handelen bij grensoverschrijdende situaties.

Internet en sociale media

Binnen de kanjertraining wordt er ook aandacht besteed aan de onlinewereld. Zo leren de kinderen hoe op een fijne manier om te gaan met elkaar op sociale media. Als kinderen misbruik maken van internet of sociale media tijdens schooluren, worden ze daarop aangesproken door hun leerkracht. Wanneer het zich afspeelt buiten schooltijd is het niet de verantwoordelijkheid van de leerkracht om er iets mee te doen. Uiteraard zal de leerkracht vanuit een pedagogisch oogpunt de situatie bespreken (in de klas of persoonlijk) en kijken naar mogelijke oplossingen. Indien nodig treedt het plan van aanpak grensoverschrijdend gedrag in werking.

De rol van de ouders

Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om leerlingen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin fouten te maken te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders en leerkrachten hebben die opvoedingsplicht.

Om die reden hebben we ook een bepaalde verwachting van u als ouder:

1. Ouders tonen zelfbeheersing. Dat betekent dat ouders niet het recht hebben andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek aan te vallen.
2. Ouders spreken in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind of onthouden zich van commentaar. Dat doet de school ook over u en uw kind.
3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
4. Ouders kennen het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld en/of een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij of achterklap in welke vorm dan ook.

De rol van de leerkrachten

Van de leerkrachten op school kunt u verwachten:

1. Voorbeeldgedrag. U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouders. De leerkrachten gaan onderling ook respectvol met elkaar om. “Een goed voorbeeld doet goed volgen.” U mag verwachten dat leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur (directief, duidelijk, helder, grens stellend). De andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect. Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkracht verwachten dat hij/zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan.

2. Een correcte reactie op gedrag van kinderen die zich aan de schoolregels houden. De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. "Is het jouw bedoeling om ...? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier."

De rol van de school

Van de school kunt u verwachten dat de afspraken worden geborgd en dat in de kwaliteitscontroles (denk aan de vragenlijsten van KANVAS) op naleving van deze afspraken wordt toegezien. De school zet middels de kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Kernpunten in de aanpak zijn:

- De kanjerafspraken
- Denk goed over jezelf en de ander
- Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met een ander, bij voorkeur met je ouders.
- Denk oplossingsgericht
- Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
- De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook 'de eigen gang' mag gaan.
- Hulp in de vorm van een maatje of buddy
- Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.
- Kanvasvolgsysteem en de bijbehorende oudergesprekken.

Grensoverschrijdend gedrag

Iedereen leert tijdens zijn/haar leven dat er grenzen zijn. Grenzen kom je tegen op je pad en geven duidelijkheid. Echter, grenzen zijn ook wel eens vervelend, waardoor je er, al dan niet bewust, overheen gaat. Wanneer dat bij kinderen gebeurt, dan is het nodig om hen aan de hand te nemen en te leren hoe je te gedragen op school en in de maatschappij. Daarom dat wij leerlingen bij onwenselijke gedrag laten reflecteren en ze een 'time-out werkblad' laten invullen. Dit werkblad wordt nabesproken met de leerkracht. Ouders worden dezelfde dag (telefonisch) op de hoogte gebracht. Wanneer wij op school zien dat kinderen regelmatig grensoverschrijdend gedrag vertonen en keer op keer uitpraten niet voldoende heeft opgeleverd, zijn wij genoodzaakt om onderstaande stappen te ondernemen. Deze stappen worden altijd overlegt met de anti-pestcoördinator of met de directie. Naast dit stappenplan zal de school in overleg met ouders/verzorgers doorgaan met het verrichten van diverse inspanningen, ten einde te komen tot een behandelplan zodat het gedrag van de betrokken leerling in positieve zin verandert.

Stap 1: Bij grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we: buitenproportioneel kwetsend en respectloos gedrag naar medeleerlingen en volwassenen, het negeren van volwassenen, het niet willen luisteren na diverse waarschuwingen, het moedwillig verpesten van de sfeer in de klas, het negeren van in school geldende waarden en daaruit voortvloeiende normen en soortgelijk gedrag. Dit kan zijn in de klas of tijdens de pauzes.

- De leerling denkt eerst zelf na over de situatie en beschrijft dit in het 'time-out'-werkblad.
- Er is een time-out voor één dag (De leerling werkt in een andere klas verder aan de dag- en/of weektaken. De leerling speelt ook buiten met deze groep. Wanneer nodig kan er ook een andere werkplek afgesproken worden).
- Het 'time-out'-werkblad wordt nabesproken met de leerkracht.
- Ouder(s)/verzorger(s) worden dezelfde dag (telefonisch) op de hoogte gebracht. Indien nodig wordt de leerling direct opgehaald.
- Er volgt er een gesprek tussen leerling, ouders, leerkracht (evt. directie).
- Werk dat gemist is gaat mee naar huis en wordt ondertekend door ouder(s)/verzorger(s) ingeleverd.
- Na welgemeende excuses van leerling aan de betrokkene(n) mag de leerling weer de klas in.

Stap 2: Bij grensoverschrijdend gedrag voor de tweede keer in hetzelfde schooljaar

- Er is een time-out voor twee dagen (De leerling werkt op een afgesproken plek bijv. bij directie, ib of andere leerkracht aan de dag- en of weektaken. Hij/zij speelt buiten onder toezicht).
- Ouder(s)/verzorger(s) worden dezelfde dag (telefonisch) op de hoogte gebracht. Indien nodig wordt de leerling direct opgehaald.
- Er volgt er een gesprek tussen leerling, ouders, leerkracht en directie.
- Werk dat gemist is gaat mee naar huis en wordt ondertekend door ouder(s)/verzorger(s) ingeleverd.
- Na welgemeende excuses van leerling aan de betrokkene(n) mag de leerling weer de klas in.

Stap 3: Bij het voor de derde maal vertonen van grensoverschrijdend gedrag.

- Er is een time-out voor een week (de leerling werkt op een afgesproken plek bijv. bij directie, ib of thuis aan de dag- en of weektaken. Hij speelt buiten onder toezicht)
- Er volgt er een gesprek tussen leerling, ouders, leerkracht, directie en bevoegd gezag: het bestuur. In dit gesprek zal besproken worden welke maatregelen er op korte termijn genomen (dienen) te worden. Een mogelijke maatregel kan zijn schorsing of verwijdering. Dit besluit wordt altijd genomen door het bevoegd gezag.

Samenvattend

-We werken op Daltonschool de Zwaan preventief. We laten zien hoe het hoort en geven het goede voorbeeld.

-We volgen de leerlingen sociaal emotioneel via een leerlingvolgsysteem. Vanaf groep 5 vullen de leerlingen zelf ook een beoordeling in.

-Wanneer er bij een leerling een patroon ontstaat van onwenselijk gedrag (wat via een gesprekje met de leerkracht niet meer op te lossen valt), zal de leerling een gesprek hebben met de directie en worden ouders op de hoogte gesteld van dit gesprek. Dit is meestal voldoende om een gedragsverandering te realiseren.

-Wanneer dit toch niet het gewenste resultaat oplevert treedt het plan van aanpak grensoverschrijdend gedrag in werking.

Ondertekening door directie:

datum:

Naam:

Ondertekening door medezeggenschapsraad:

datum:

Naam: